P10_TA(2025)0314

Financiranje akcijskog plana za Tanzaniju za 2025. godinu

Rezolucija Europskog parlamenta od 27. studenoga 2025. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o financiranju godišnjeg akcijskog plana u korist Ujedinjene Republike Tanzanije za 2025. (D110180/02 – 2025/2979(RSP))

(C/2026/1721)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Nacrt provedbene odluke Komisije o financiranju godišnjeg akcijskog plana u korist Ujedinjene Republike Tanzanije za 2025. (D110180/02),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 ([1]) (Uredba o Instrumentu NDICI – Globalna Europa), a posebno njezin članak 25.,

— uzimajući u obzir mišljenje od 22. listopada 2025. koje je iznio odbor naveden u članku 45. Uredbe (EU) 2021/947,

— uzimajući u obzir članak 11. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ([2]),

— uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 8. svibnja 2025. o uhićenju i riziku od pogubljenja Tundua Lissua, predsjednika stranke Chadema, glavne oporbene stranke u Tanzaniji,

— uzimajući u obzir članak 115. stavke 2. i 3. Poslovnika,

— uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za vanjske poslove i Odbora za razvoj u skladu sa člankom 59. Poslovnika,

— uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za vanjske poslove i Odbora za razvoj,

A. budući da je 22. listopada 2025. Nacrt provedbene odluke Komisije predstavljen odboru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju;

B. budući da se u Nacrtu provedbene odluke Komisije pokazuje pogrešan pristup Komisije, koji ne odražava u potpunosti nedostatke u pogledu demokracije i ljudskih prava u Tanzaniji tijekom proteklih godina, posebno od namještenih izbora u listopadu 2025., nakon kojih je vlada ugušila prosvjede, što je dovelo do smrti više od 400 ljudi, a stotine ljudi optužene su za izdaju;

C. budući da je misija Afričke unije za promatranje izbora oštro kritizirala provođenje tanzanijskih predsjedničkih izbora, na kojima je sadašnja predsjednica izabrana s očitom većinom od 98 % glasova; budući da tanzanijska vlada, za razliku od izbora 2015., nije pozvala europsku misiju za promatranje izbora;

([1]) SL L 209, 14.6.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.
([2]) SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.

D. budući da je visoka predstavnica Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku / potpredsjednica Komisije Kaja Kallas u ime Europske unije izrazila ozbiljnu zabrinutost zbog poslijeizbornog nasilja u Tanzaniji i napomenula da je nepostojanje jednakih uvjeta uoči izbora vidljivo iz navoda o otmicama i nestancima te nasilju kojim se ograničava građanski i demokratski prostor;

E. budući da je Tundu Lissu, vođa Chademe, glavne oporbene stranke u Tanzaniji, uhićen 9. travnja 2025. i kasnije optužen za izdaju, uz još tri kaznena djela objavljivanja lažnih informacija u skladu sa zakonima o kibernetičkom kriminalu; budući da se u Tanzaniji za zločin izdaje može izreći smrtna kazna; budući da se Europska unija nedvosmisleno protivi smrtnoj kazni u svim okolnostima; budući da je nedugo nakon Lissuova uhićenja stranka Chadema diskvalificirana s predsjedničkih i parlamentarnih izbora u listopadu 2025. na temelju toga što je odbila potpisati izborni kodeks ponašanja, a diskvalificiran je i kandidat druge najveće oporbene stranke Savez za promjene i transparentnost (ACT-Wazalendo) Luhaga Mpina;

F. budući da tanzanijska vlada nije ispunila nijedan od zahtjeva koje je Europski parlament iznio u svojoj rezoluciji od 8. svibnja 2025., uključujući, među ostalim, poziv na trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu Tundua Lissua, provedbu reforme pravosuđa, poboljšanje stanja ljudskih prava i predlaganje izborne reforme;

G. budući da nazadovanje Tanzanije u njezinoj predanosti promicanju zajedničkih vrijednosti, načela i interesa, posebno u pogledu ljudskih prava, temeljnih sloboda, demokracije, vladavine prava, dobrog upravljanja i otvorenog prostora za građansko djelovanje, kao i sve veća represija, proizvoljna uhićenja, nasilje, napadanje i uznemiravanje članova oporbe, boraca za ljudska prava, autohtonih naroda, LGBTIQ+ aktivista, novinara i organizacija civilnog društva, nisu u skladu s načelima programiranja geografskih programa u okviru Uredbe o Instrumentu NDICI – Globalna Europa; budući da poslijeizborna kriza u Tanzaniji predstavlja neposrednu prijetnju demokraciji, vladavini prava, ljudskim pravima ili temeljnim slobodama u zemlji; budući da sve odluke o planiranju i programiranju kojima se ti aspekti ne uzimaju u obzir čine provedbene akte donesene u takvim okolnostima nevažećima;

H. budući da EU znatno podupire digitalnu transformaciju Tanzanije, i to ulaganjima u 4G i svjetlovodnu infrastrukturu, e-upravljanje, digitalne vještine i razvoj privatnog sektora, čiji je cilj proširenje pristupa informacijama i poticanje otvorenog digitalnoga gospodarstva; budući da su, međutim, tanzanijske vlasti djelovale u suprotnosti s tim ciljevima tako što su uvele blokade interneta uoči izbora i ponovno usred postizbornih nemira, čime su ugrozile demokratsko sudjelovanje i uzrokovale rizik od zlouporabe digitalne infrastrukture koju podupire EU;

1. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije prekoračuje provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EU) 2021/947;

2. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije nije u skladu s pravom Unije jer je nespojiv s ciljem Uredbe (EU) 2021/947;

3. pozdravlja činjenicu da je Komisija obustavila postupak donošenja Nacrta provedbene odluke nakon što ju je Europski parlament obavijestio o pitanjima koja ga zabrinjavaju;

4. poziva Komisiju da povuče svoj Nacrt provedbene odluke i da podnese odboru novi nacrt kojim će se u obzir uzeti spomenuta pitanja, osiguravajući pritom da nove izmjene ne utječu negativno na financiranje usmjereno na potporu nevladinim organizacijama i civilnom društvu;

5. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.